

פסח 1948

"... מדברים פעוטים נוצרות **הגדות**. זה החומר."

מקבץ מתוך הגדות של גדודי הפלמ"ח וקיבוציו, מפסח בשנת תש"ח ומהשנים שקדמו לה.

© אראלה, הכשרת
בית השיטה

הגדת קיבוץ רביבים

הוא לא לחמא
עצניא

דיאכלו אבתנא
בארעא דמצריים
כל דכפין ייתי ויכונן
כל דצריך ייתי ויפסה

כהא לתמא עניא
אונליס אחינו גאוצות גלות
הערך השמש בעדס ואספא אור
והאדף תמאך לתת להפלינת
מפלס. סגרו עליהם כל הדרכים
ואין מנוס. כל דכפין וכך
דצריך - כל אה נרדף יבוא
ויחוג אתנו כל פליט תופת
יאתה ויפסח אתנו

פסח 1948

"...פסח היה החג החשוב ביותר בקבוצה. החברים הזדהו עם ההרגשה של יציאה מעבדות לחרות. הרי רק לפני שנים אחדות הם עצמם יצאו משעבוד בגרמניה ובליבם דאגה עמוקה להורים ולמשפחות שנשארו שם. לא מיותר לציין, שבאותן שנים לא נחגג עדיין חג העצמאות, ובפסח נמזגו גם היבטים לאומיים. ויכוחים רבים ליוו את עיצוב ההגדה. הנושא העיקרי בוויכוחים אלה היה האם להסתפק ביציאת מצרים, או לכלול בהגדה שלהם ענייני דיומא, בעיקר בנושא יציאת מצרים שלנו ואולי גם פרקים על המאבק נגד הבריטים ונגד הערבים. היה רצון לעסוק בהגדה גם בענייני החברה, כיוון שיום ייסודה של הקבוצה נחגג בסמוך לפסח. כבר בפסח של שנת בואם - 1938 - נכתבה הגדה מקומית, בסיוע מאיר איילי."

עדין קווה, חבר קיבוץ רביבים

ההגדה המקורית עברה מספר גלגולים לאורך השנים. אריה יחיאלי ז"ל, פלמ"חניק חבר הקיבוץ שנפל במלחמת העצמאות, אייר את הגרסה המובאת כאן.

לך היום
אל ארץ חדשה
אתה עובר

פסח 1948

הגדת קפריסין

הגדה
של
פסח

תיבות גומא / שלום פינקלשטיין

כל עוד שטות תיבות גומא על פני ים סוער
כל עוד שטות תיבות גומא על פני ים סוער
מולדת עברית אל ליבה תאמצן
כל עוד יכתפו בחורים
בסוד ליל את עמם
מספינות עלי שכם
מולדת עברית תאמצן

בגרוש
קפריסין.

נדליק משואות בראשי ההרים
בסלול דרך הרודפים עד צוואר
עוד נקים בית לשארית ישראל
נקים בית לישראל

בגיל 15 כתב שלום פינקלשטיין את השיר "תיבות גומא" במחנה הפליטים בקפריסין, אליו הגיע כניצול שואה. בחג הפסח בקפריסין, שחזר מזכרונו את ההגדה ושילב בתוכה שירים והגיגים שכתב בעברית רהוטה עוד בטרם הגיע לאדמת המולדת. במלחמת העצמאות הצטרף לפלמ"ח, לחם בקרבות על ירושלים ונהרג בקרב על הרדאר, והוא בן 16.

לשמיעת השיר
לחצו כאן:

<https://www.youtube.com/watch?v=kKqnfbkZdA>

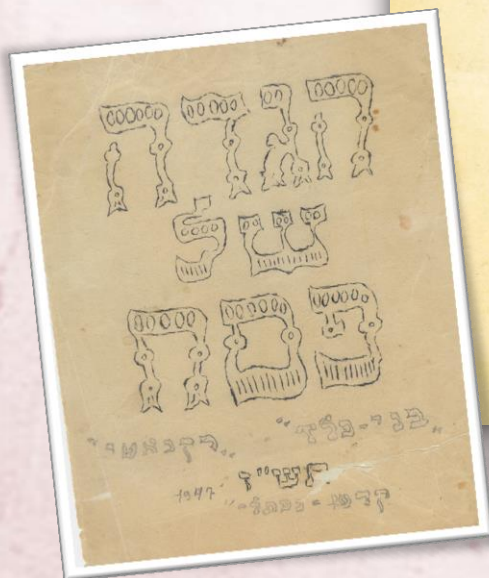
פסח 1948

הגדת גרעין פלד - הגדוד ה-III

גרעין "פלד" קיבל את הכשרתו ברמות נפתלי ומשם עבר ליסוד המעלה והתכונן להקמת יישוב חדש. בהתקרב חג הפסח הוציא הגרעין הגדה ודודו צירקסקי, שהיה לפני כן מפקד רמות נפתלי, הוזמן להסב איתם ל"סדר". דודו הודיע שהוא עסוק ולא יוכל להגיע וחברי הגרעין שלחו לו את ההגדה. ימים מספר לפני פסח נפל דודו בנבי יושע. משפחתו שמרה את ההגדה ואחיו חגי מסר אותה לבית הפלמ"ח.

בנגד ארבעה בנים זברה תורה:
אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו
יודע לשאול
חכם נזה הוא אומר? אינו היא הדרך הטובה
בה נגיע למטרה?
ואף אתה אמור לו: התמדה, אמונה בעתיד ודע
את אשר לפניך.
רשע מה הוא אומר? מה העבודה הזאת לכם?
לכם, ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מהכלל
כפר בעקד ואף אתה הקהה את שיניו ואמור לו:
שמור לשונך מדבר סרה ברעך.
אל תזרע זרע היאוש.
אל תרפה ידי העושים.
תם מה הוא אומר? מה זאת?
ואמרת אליו: אם אין אני לי - מי לי?
רק בבחור עצמנו נבנה את העתיד
זרנו שאינו יודע לשאול. אתה פתח לו:
ושמאמר ושנבת לבבך ובני בכרך.
זה עשה לי

פסח 1948

הזמנה

המפגש השנתי לציון יום הזיכרון בבית הפלמ"ח

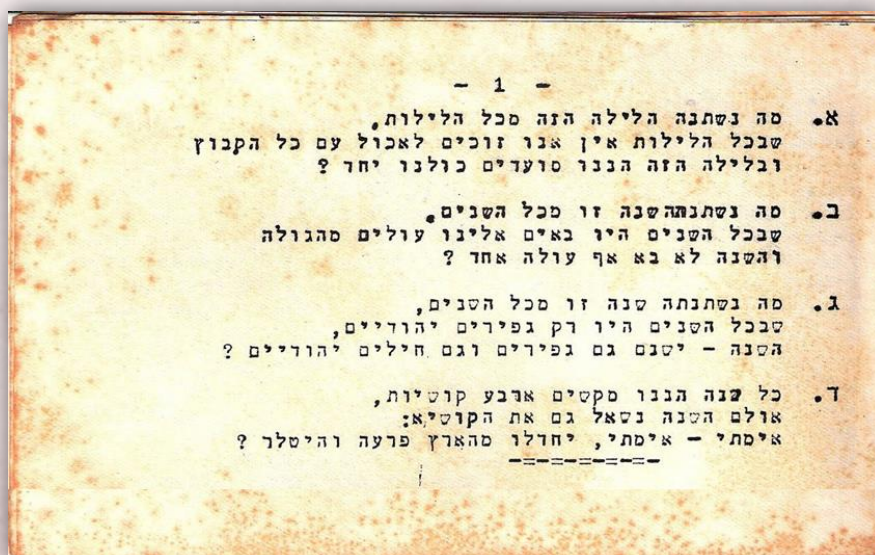
הן אפשר

מפגש חברים
ציון יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל
בבית הפלמ"ח

נ' באייר תשע"ה
22 באפריל 2015
שעה 17:00

בז' ה נשתנה - קיבוץ עין שמר 1942

פסח 1948

הגדת קיבוץ אורים

זינא פרעה - האן פארק-
 צמ היהודי האלף הנגה
 ויאמר "אידדוף אשיק"
 ויפלו אל שטח ארץ ישראל
 עם רכבו וצבאותיו, וכן
 אל היטלרם הבאדנים
 בשם אללה, האל החלם
 והחנן, והיה אל נשקם
 והכנס תיק לזה אמת.

אולם עד מהרה נוכח
 לדעת שלא על נקלה יעלה
 ביזו הדבר. נירים הזעירה עמדה בסעי
 של התקפות שריונים, תותחים ורקלים,
 והפילה חללים רבים במצרים.

אל פול צבאות פרעה צבאות
 לאורן כביש היס. אצל קרימה
 ע"י אלף האקרה חזון של
 האל החלם האצבי ליד אשדוד,
 כאשר בלילה יחידת האוניות
 חזקה.

וישפכו את זעמם
 על המשקים אשר
 בקבול הדרום.

תותחים מצריים מחצו
 את מנדל-המים. התותחים
 המצריים הפקדו ברפתות
 ובלולים. מאות פקדים נקלעו
 לקני הירק ולמטעים. כסבורים
 היו שלא יישאר אוכל בפי
 ה חברים.

למרות ההרס וקרבנות האדם
 על אף ניתוק החשמל והמים
 הייתה החלטתנו נחושה:

לשמור על הנקודה, ויהי-מה!

יוציאנו ממצרים ביד חזקה
 ובזרוע נטויה, ובמורא גדול
 ובאותות ובמופתים

דָם וָאֵשׁ
 וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן

קיבוץ אורים הוקם במוצאי יום
 כיפור בשנת 1946, במסגרת
 עליית 11 הנקודות בנגב.
 הגרעין המייסד הורכב מנוער
 יוצא בולגריה וחניכי תנועות
 הנוער גורדוניה והמכבי הצעיר.
 את ההגדה כתב, צייר וערך
 יצחק הלוי.

פסח 1948

ד בר המשורר

לילו של אליהו הנביא / נתן אלתרמן

סדר של פסח ביחידה קרבית בתש"ח

והסב אז יראה על שלחן הגדה, –
קצת שלא כמסורת היא... איך וכיכר?
אך מהד העתיק העונה להדה
הוא חזק כפאשר לא היה עד הנה.

וההד ממרחק? תגלגל, תגלגל...
והסב אל קבוצת הנערים המוארת
יתבונן וידע: לא ישכח ישראל
את הסדר הזה
העטור כובעי גרב.

וילחש אז הסב: בין מס-מס ומס-כף
לא אבחינה... שאו לקדמון שכמוני...
אכל צור ישראל, המס-אב לבניו,
יברך את חגכם עלי לחם העני.

יברך את שלחן הסעדה התמה,
יברך כל פלגה, אם חונה או נידת,
יברך את הלחם הקס לאמה,
שעם חג ראשיתה
בשנית היא נולדת.

— אז תפל דומיה, וינוע הסב
וניצא וחמק אל מעבר לנדי,
מול גרם בוער... ואט אט אחריו
את השער יסגר המס צדי.

הוא ניגע, הסב, כעברו מתמיד
על בתי ישראל, באזור-ואדרת –
הוא נבוא אל שלחן היחידה העברית
הלובשת עשן
ועפר
ועופרת.

את היד הוא יושיט אל כוסו כמנהג.
דם תקום לפניו הפלגה. ובפתח
קדמעה אדירה של זהב ושל חג
הגרם יבער
ברקיע של פסח.

ברקיע גבה של ליל מלחמה
הגרם יבער. ואדמה עין הינו.
והסב שהזקין עם זקנת האמה
קמצא בעומד על ערשה זה-הליל.

נעמד לבלי נוע. גביט וידים.
לא דבר ידבר.

רק נרעיד שפתותים.
אף על פי שאולי המפקד-במקום
לא היה מתנגד לו אמר מלים-שתיים.